

OPONENTSKÝ POSUDEK

k řízení pro jmenování profesorem pro studijní obor 3.1.13 Sociálna
psychológia a psychológia práce

doc. PhDr. Margita Mesárošová, CSc.

Ve svém posudku se snažím o komplexní postižení pedagogické a vědecké činnosti uchazečky o profesorské jmenování včetně publikačních aktivit. Vycházím z předložených podkladových materiálů o vědecko pedagogické a publikační činnosti, vybraných publikací, které jsem měl dispozici, i z vlastních poznatků ze setkání s uchazečkou při různých vědeckých akcích a oponentních řízeních.

Docentka Margita Mesárošová žádá o jmenování profesorkou, dá se říci v období své vrcholící akademické kariéry. Kromě různých dlouhého působení na vysokoškolských pracovištích má také zkušenosti z praxe, kde také působila v dětském diagnostickém zařízení a pedagogicko - psychologické poradně.

Svou psychologickou erudici zhodnocuje zejména při zpracování aktuálních témat v poměrně širokém záběru zahrnujících problematiku psychosociálních aspektů zvládnutí onkologických onemocnění, marketingu, manažerských kompetencí, rozpoznávání a rozvíjení nadání u dětí a identifikaci kompetencí vysokoškoláků s ohledem na potřeby společenského rozvoje, kterou lze řadit vzhledem k jejich teoretickému a praktickému významu k tématům „velkým“. Těchto tématických okruhů se autorka ve svých pracích zhostila systematicky a se zřetelem k jejich teoretickým, metodologickým i praktickým aspektům a část z nich zpracovala s ohledem na didaktické aspekty dané problematiky v učebnicovém formátu.

Téma psychologicky a sociálně relevantních řídicích předpokladů rozpracovala v řadě odborných studií mimo jiné s ohledem na kompetence potřebné z hlediska rozvoje znalostní společnosti. Některým aspektům této problematiky i dalším otázkám se věnovala v textech začleněných do vědeckých monografií a studiích zařazených do odborných periodik a sborníků.

V první samostatné odborné monografii „**Nadané děti poznávanie a rozvíjanie ich osobnosti**“ jsou nastíněna teoretická, koncepční východiska i otázky výzkumu nadaných dětí a jejich vzdělávání, dále jejich osobnostních znaků i jejich emočních či sociálních

problémů. V pasáži zabývající se výzkumem je věnována pozornost výzkumům nadaných dětí využívajícím longitudinálního přístupu včetně výzkumu vlastního zahrnujícího děti od 5. ročníku základní školy až po jejich vysokoškolské studium, který přináší pozoruhodné výsledky. V této souvislosti bych rád položil uchazečce **otázku, jak se dívá na problematiku rozvíjení nadání dětí v rodině a ve škole dnes, po třicet letech od vydání své práce, a zda zde zaznamenala nějaký významnější pohyb.**

Publikace „**Psychologické determinanty zvládania onkologických ochorení**“ se zaměřuje na psychosociální aspekty onkologických onemocnění, zejména rakovinu prsu. Přitom se zabývá otázkami diagnostiky či terapie a z psychologické hlediska podstatnými záležitostmi jako je psychoonkologie (její předmět, výzkum, osobnostní a sociální faktory výskytu a prognóz rakoviny), rizikové faktory onemocnění, reakce pacientek na oznámení diagnózy a následující léčbu (mimo jiné stres a jeho zvládání, dopady do kvality života pacientek, vliv sociální opory).

Různým aspektům marketingu se autorka věnuje v několika knihách učebnicového charakteru, kde má významný autorský podíl. Zde akcentuje spíše metodologickou problematiku marketinkového výzkum (texty „**Mareketingový výskum**“ a **Teória a prax marketingového výskumu**“) včetně jeho etických otázek. Psychologické aspekty této oblasti zde nejsou po mém soudu příliš zdůrazněny. Na efektivitu marketingové komunikace se zaměřuje práce „**Účinnosť marketigovej komunikácie**“ **Také v této oblasti zřejmě došlo k určitému posunu od roku vydání (2003) a bylo by dobré, kdyby jej autorka alespoň rámcově přiblížila.**

Další sférou, v níž se uchazečka o jmenování profesorkou publikačně prezentuje se spoluautory, jsou předpoklady pro manažerské činnosti pojaté v širším kontextu s přihlédnutím potřebám znalostní společnosti. Ty jsou zahrnuty v textech orientovaných zejména na jejich utváření během vysokoškolského studia („**Identifikácia klúčových kompetencií študentov vysokých škôl pre potreby rozvoje vedomostnícej spoločnosti na Slovensku**“), na přehled klíčovými manažerských kompetencí („**Manažérske kompetencie pre znalostnú spoločnosť**“). Předpokladům potřebným pro realizaci manažerských aktivit v praxi s přihlédnutím k uplatnění v praktické komunikaci se věnuje kniha „**Komunikačné a manažérske spôsobilosti pre prax**“. Uváděný podíl uchazečky na těchto třech textech přesahuje 50% nebo se mu blíží.

Výsledkem editorské aktivity M. Mesárošové je kniha „**Strarostlivost o seba a dôsledky vykonávania pomáhajúcich profesií**“, na níž se autorsky vedle editorky podílelo

dalších osm autorů. Kniha se zabývá důležitou problematikou, která je jedním z předpokladů zvládnání vysokých nároků pomáhajících profesí daných jejich speciálním charakterem spočívajícím v často intenzivním a dlouhodobém kontaktu s lidskými těžkostmi. Konkrétní **podíl editorky na textu** zde nelze jednoznačně určit (pokud mi neunikla příslušná informace někde v textu), takže bych byl rád, **kdyby jej bylo možno upřesnit při inauguračním jednání.**

Všechny posuzované odborné publikace se vyznačují logickou strukturací, systematickostí pojednání a čerpáním z rozsáhlého souboru relevantní odborných bibliografických zdrojů.

Závěrem lze na základě informací, které jsem měl k dispozici, konstatovat, že pedagogické i vědecké aktivity docentky Margarity Mesárošové podle mého mínění odpovídají svými kvalitativními a kvantitativními charakteristikami příslušným požadavkům pro jmenovací řízení profesorkou na Filozofické fakultě Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach v studijním odboru *3.1.13. sociálna psychológia a psychológia práce*, proto jeho realizaci doporučuji.

V Ostravě 25. 5. 2018

Prof. PhDr. Karel Paulík, CSc.,
Filozofická fakulta Ostravské univerzity

